

Toespraak gedeputeerde Joost van den Akker Limburgse Veteranendag op 23 juni 2018 in het Nationaal Herdenkingspark te Roermond

Geachte veteranen, dienend militairen, generaals, kolonels,
burgemeester van Roermond, burgemeester van Leudal,
dames en heren,

Ik ben geen veteraan.

Ik groeide op in vrijheid, vrede en veiligheid,
in een tijd dat de Koude oorlog op zijn einde liep;
Het Verdrag van Maastricht werd getekend;
en de dienstplicht werd opgeschort...

Mijn grootvader Max van der Waal groeide op in een heel andere tijd. Hij was 15 jaar toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak;
hij moest onderduiken om de Arbeitseinsatz te ontwijken;
en voer met een Rijnschipperspas als stoker op het Albertkanaal tussen Luik en Antwerpen. Voor hem wacht na de bevrijding wél de plicht om te dienen.
Hij volgde de officiersopleiding in Engeland en is net 23 als hij als reserveofficier op 30 oktober 1947 met zijn eskadron op de boot naar Indië stapt. Voor het herstellen van 'Orde en Rust' zoals het dan heet.

Zijn Eskadron is het derde van het tweede verkenningsregiment Huzaren van Boreel. Het eskadron dat op Oost-Java konvooien en hoge omes begeleidt, patrouilleert en wegen 'zuivert' van hinderlagen, obstakels en mijnen; laverend tussen 'trekbommen' en beducht voor 'ploppers' in de jungle.
Twee jaar en 3 maanden – ruim 800 dagen - is hij als commandant van het derde peloton van huis. Hij vertelt er later weinig over, al leert hij ons kleinkinderen later tijdens warme dagen wel wat 'mandiën' is.

Maar het is in zijn dagboek, dat ik als 17-jarige voor hem mocht uittypen op warme zomerdagen in 2002,

- dat ik lees hoe zijn peloton bij de start van de 2e politionele actie op 19 december 1948 voorop moet gaan en de huzaren op alle wagens van zijn peloton met grote letters 'Circus Max' hebben geschreven;
- dat ik lees hoe hachelijk zo'n nachtpatrouille is om een weg 'open' te maken; hoe ze bijvoorbeeld in de nacht van 5 op 6 februari 1949 ogenschijnlijk onverstoorbaar tussen Kediri en Kertosono versperringen opruimen en een brug proberen te herstellen terwijl ze vrijwel continu onder vuur liggen;
- dat ik lees – én bedenk - hoe het eigenlijk een wonder is dat hij in al die tijd maar één keer licht gewond raakt met kleine scherven in zijn bovenarm en een klein gaatje in zijn helm.

Mijn grootvader leeft niet meer. Hij overleed in 2008.

Wie nu wél nog leeft, is Gerard van der Lee. Hij arriveerde een jaar later dan mijn grootvader op Oost-Java, dienend bij hetzelfde eskadron waar hij het tweede peloton onder zijn commando kreeg.

Ook hij schreef over wat hij daar als amper 21 jarige meemaakte:

- hoe hij al snel na aankomst gevraagd werd de begrafenis te regelen van vier tegelijk gesneuvelde huzaren. Omdat zij die hen al twee jaar kenden daar té kapot voor waren;
- hoe zijn trommelvliezen scheurde bij de zoveelste ontplofte trekbom, de bermbom van later;
- hoe hij - net als mijn grootvader - met zijn mannen heerlijke dagen beleeft als ze even mogen bijkomen op het relatief rustige West-Java en daar op verzoek van de plaatselijke bevolking op wilde zwijnen jagen...

Dames en heren,

Het zijn de verhalen zoals die van mijn grootvader en van Gerard die mij ook leren, wat ú allemaal deelt.

U die uw leven waagde voor vrijheid, vrede en veiligheid in vreemde, verre en onveilige oorden. Of dat nou ook in Nederlands Indië was, of in Korea, Libanon, Joegoslavië, Irak, Afghanistan of waar dan ook....

- U deelt de ervaring van échte kameraadschap; het zeker weten dat je alleen samen een stuk sterker bent; dat je voor elkaar moet zorgen; en alleen als team er samen doorheen komt.
- U deelt de behoefte aan erkenning en waardering voor inzet en gebrachte offers in Nederlandse dienst; erkenning en waardering die er niet altijd kwamen...
- U deelt de wetenschap dat het niet altijd makkelijk is om weer gewoon thuis te zijn; thuis waar de burgermaatschappij niet altijd kan begrijpen wat zo'n missie met je doet...

Oók ik kan als kleinzoon van een veteraan niet onderkennen wat hij en u hebben meegemaakt. Ik kan me enkel vereerd voelen dat ik vandaag in de gelegenheid ben namens onze provincie u te danken voor uw inzet. En daarvoor mijn diepste respect te betuigen. Net zoals ik het heel bijzonder vind, dat uitgerekend Gerard van der Lee - collega-huzaar van mijn grootvader - een derde monument voor dit Herdenkingspark heeft ontworpen. Een derde monument dat (als het goed is) later dit jaar wordt onthuld.

Het is letterlijk het Verbindend Monument dat een brug wil slaan

- tussen het Nationaal Indië Monument en het Monument Vredesoperaties;
- tussen de Indiëgangers en de militairen van al die latere operaties;
- tussen oude en jonge veteranen.

Maar is bovenal een monument dat ú wil eren.

U die wel terugkeerde uit uw verre, vreemde en onveilige oorden. Waar u zoveel méér kon verliezen dan alleen uw leven en uw kameraden. En daarmee dit derde monument dus óók symbool staat voor wat ú daar kwijtraakte.

Want ook al vertelde mijn opa het niet, en maakte hij ons aan het lachen met die grote lepels water op die warme dagen in de achtertuin over ons uitgestort werden, daar op zijn missie heeft hij - net als u - iets verloren.

U die óók op missie was, weet – beter dan wie ook - wát dat iets kan zijn. Ik wil u daarvoor vandaag van harte hulde en waardering voor in de plaats bieden; en danken voor de organisatie van deze Limburgse Veteranendag.

Ik wens u een hele goede dag toe in verbondenheid met elkaar.

Ook met degenen die van ver komen. Staat u mij toe ook aan hen nog enige woorden te richten.

For those of you who did not understand my words in Dutch:

I would like to thank you, on behalf of the Province of Limburg.

You who also risked your lives for freedom, peace and security in foreign, far-away and unsafe places.

For that you earn our deepest respect. I wish you a very enjoyable day in solidarity with our Dutch veterans.

Thank you very much. Dank u wel.